

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 333/06-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. októbra 2006 predbežne prerokoval sťažnosť J. L., S., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 So 237/2004 z 8. apríla 2005, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. L. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. októbra 2005 doručená sťažnosť J. L. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 So 237/2004 z 8. apríla 2005.

Porušenie svojich označených práv vidí sťažovateľ v nasledovnom ním podrobne opísanom skutkovom stave:

„V súlade so zákonom č. 319/1991 Zb. som požiadal Slovenskú správu sociálneho zabezpečenia B. o odškodnenie z titulu môjho odvlčenia do táborov v ZSSR v období od 10. 05. 1945 do 25. 11. 1948. Slovenská správa sociálneho zabezpečenia B. rozhodnutím zo dňa 18. 09. 1992 pod č. 220210765 moju žiadosť zamietla s odôvodnením, že v dobe od 10. 05. 1945 do 25. 11. 1948 som v ZSSR bol v zajatí ako vojak maďarskej armády. V zákonnej som uvedené rozhodnutie napadol na Krajskom súde v Košiciach. Na Krajskom súde v Košiciach konanie bolo vedené pod sp. zn.: 2 S 247/92, s tým že rozsudkom z 11. 08. 1993 a z 11. 08. 1995 bolo v predmetnej právnej veci rozhodnuté. Najvyšší súd SR na základe podaných opravných prostriedkov proti rozsudku uznesením zo dňa 31. 01. 1994 pod číslom konania: 1 So 333/93 a následne uznesením zo dňa 26. 07. 1996 pod číslom konania: 1 So 177/95 rozsudky krajského súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Uložil doplniť dovtedy vykonané dokazovanie šetrením v archíve v M. či som v ZSSR bol ako zajatec maďarskej armády alebo ako občan bývalého Československa.

Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 23. 09. 2004 číslo konania: 2 S 247/92 potvrdil rozhodnutie bývalej Slovenskej správy sociálneho zabezpečenia v B. z 18. 09. 1992 číslo: 220 210 765. Odvolaním zo dňa 23. 01. 2004 som napadol uvedený rozsudok krajského súdu.

Najvyšší súd SR rozsudkom zo dňa 08. 04. 2005 číslo konania: 3 So 237/2004 potvrdil rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 23. 09. 2004 pod číslom konania: 2 S 247/92-214 a nepriznal mi náhradu trov odvolacieho konania.

Z rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 08. 04. 2005 vyplýva, že podľa § 2 ods. 1 zákona č. 319/1991 Zb. o zmiernení niektorých majetkových a iných krívd a o pôsobnosti orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v oblasti mimo súdnych rehabilitácií v znení neskorších predpisov, za násilne odvlčenie do ZSSR v rokoch 1944 až 1946 sa oprávneným osobám poskytne peňažná náhrada za dobu odvlčenia, v rozsahu podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení zákona č. 47/1991 Zb. a zákona č. 633/1992 Zb. Podľa § 2 ods. 2 písm. a) citovaného zákona oprávnenou osobou je fyzická osoba, ktorá bola protiprávne násilne odvlčená ako civilná osoba jednotkami MV ZSSR alebo štátnou

bezpečnosťou do ZSSR z terajšieho územia SR, je štátnym občanom SR a mám na jej území trvalý pobyt.

Nebolo spochybnené, že som občanom SR, že som bol odvečený dňa 10. 05. 1945 a z táborov v ZSSR som sa vrátil dňa 25. 11. 1948, ale spochybňovalo sa, že som nebol odvečený ako civilná osoba, ale ako vojak maďarskej armády a nie z terajšieho územia SR.

Z hľadiska určenia územia z ktorého som mal byť odvečený vychádzal z archívneho potvrdenia Federálnej archívnej služby R. zo dňa 15. 10. 2003 číslo: 4715. V tomto potvrdení sú však uvedené dve osoby s tým istým menom, pričom jedna sa narodila v roku (...) a druhá osoba v roku (...). Nie je preto zrejmé, že dňa 10. 05. 1945 vojskami Sovietskej armády v R. som bol zajatý ja alebo druhý J. L., narodený v roku (...). V tomto archívnom potvrdení sa zdôrazňuje zajatie resp. zajatecký lágér čo v danom prípade automaticky viedlo súd k tomu, aby ma kvalifikoval ako zajatca vojaka maďarskej armády. Považujem za potrebné predovšetkým zdôrazniť tú okolnosť, že v čase vyhotovenia týchto podkladov v zajateckom tábore orgány MV ZSSR nerobili rozdiel a ani neuvádzali, či sa jednalo o civilnú osobu alebo vojnového zajatca. Týmto spochybňujem hodnovernosť tohto archívneho potvrdenia.

Stále som uvádzal a tvrdil, že som bol zadržaný Sovietskou armádou na železničnej stanici v B. to znamená, na terajšom území Slovenskej republiky.

Ďalšou skutočnosťou z ktorej vychádzal Krajský súd v Košiciach a následne aj Najvyšší súd SR, keď potvrdil citované rozhodnutie Slovenskej správy sociálneho zabezpečenia v B. je to, že som nebol civilnou osobou. Preto lebo som nevedel preukázať skončenie služby v maďarskej armáde, či už z dôvodu zdravotného alebo iného. Som toho názoru, že v rámci vykonaného dokazovania som dostatočne preukázal, že som v čase zadržania dňa 10. 05. 1945 už nebol vojakom maďarskej armády. Súd sa nevysporiadal v napadnutom rozsudku s mojou obranou, že podľa Ženevskej úmluvy zo dňa 12. 09. 1948 a Úmluvy zo dňa 27. 06. 1929 článok 118 oddiel 2 vojnoví zajatci budú prepustení a repatriovaní neodkladne, po skončení aktívneho nepriateľstva. Táto doba dňa 10. 05. 1945 nastala aj z dôvodu kapitulácie dňa 08. 05. 1945, čo znamená, že som týmto dňom prestal byť vojakom maďarskej armády.

Odvlečený som bol protiprávne lebo sa proti mne ako to vyplýva aj z archívneho potvrdenia Federálnej archívnej služby Ruska nevedlo žiadne trestné stíhanie.“

Sťažovateľ v tejto súvislosti žiada, aby ústavný súd deklaroval porušenie jeho základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 So 237/2004 z 8. apríla 2005 a priznal mu finančné zadost'učinenie v sume 60 000 Sk.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy „Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky“.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy „Kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd“.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom“.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z obsahu sťažnosti ústavný súd zistil, že jej predmetom je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 So 237/2004 z 8. apríla 2005.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ústavy sa možno domáhať podľa čl. 51 ods. 1 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonáva. Ústavný súd pri uplatňovaní právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 61/02).

V danom prípade je relevantnou aj judikatúra ústavného súdu, v zmysle ktorej je na skúmanie prípustnosti návrhu na začatie súdneho konania, jeho opodstatnenosti, dodržania zákonných lehôt, oprávnenosti navrhovateľa takýto návrh podať, právomoci súdu o ňom konať a rozhodnúť či splnenia iných zákonom ustanovených náležitostí zásadne príslušný orgán, ktorý rozhoduje o merite návrhu - inými slovami, právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc skúmať to, či návrh zodpovedá tým podmienkam, ktoré pre konanie o ňom ustanovuje príslušný procesný kódex. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecným súdom je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (I. ÚS 61/02, I. ÚS 74/02, I. ÚS 115/02).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie pre zjavnú neopodstatnenosť okrem iného nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 122/02, I. ÚS 52/03). Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ústavy, resp. právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd neznačí právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v občianskoprávnom spore (mutatis mutandis II. ÚS 21/02).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti vyjadril svoj nesúhlas s hodnotením vykonaného dokazovania a právnym názorom všeobecného súdu, teda s jeho interpretáciou a aplikáciou príslušných zákonných ustanovení vo veci sťažovateľa. Z obsahu rozhodnutia najvyššieho súdu však vyplýva, že sťažovateľ mohol v tomto konaní, v ktorom bol zastúpený advokátom, namietané skutočnosti riadne uplatniť a navrhnúť vykonanie dôkazov na preukázanie ich opodstatnenosti, že najvyšší súd voči sťažovateľovi uplatnený nárok prerokoval a o ňom rozhodol a že najvyšší súd riadne uviedol vo svojom rozhodnutí dôvody, pre ktoré potvrdil rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) z 23. septembra 2004 pod č. k. 2 S 247/92-214.

Sťažovateľ podal krajskému súdu žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia bývalej Slovenskej správy sociálneho zabezpečenia v B. z 18. septembra 1992 č. 220 210 765, o ktorej tento rozhodol rozsudkom sp. zn. 2 S 247/92 z 23. septembra 2004 tak, že napadnuté rozhodnutie potvrdil.

Proti predmetnému rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3 So 237/2004 z 8. apríla 2005 potvrdil rozsudok krajského súdu.

Ústavný súd pripomína, že v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy je súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy umožňuje preskúmať aj rozhodnutia všeobecného

súdu vrátane najvyššieho súdu, avšak len z hľadiska, či napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu je alebo nie je v súlade s ústavnoprocenými zásadami upravenými v ústave.

Ústavnou kompetenciou ústavného súdu je v prípadoch napadnutia rozhodnutí (opatrení alebo iných zásahov) všeobecných súdov kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu, ktorý im predchádzal, s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Preskúvanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo rozhodnutím (opatrením alebo iným zásahom) došlo k porušeniu základného práva alebo základnej slobody. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne aj IV. ÚS 222/04).

Z obsahu rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 So 237/2004 z 8. apríla 2005 ústavný súd nezistil medzi označeným základným právom, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, a rozsudkom najvyššieho súdu žiadnu takú súvislosť, ktorá by reálne pripustila záver o namietanom porušení základného práva na súdnu ochranu.

To, že konečné rozhodnutie všeobecných súdov vyznelo v neprospech sťažovateľa, nemá žiadnu príčinnú súvislosť so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Základné právo na súdnu ochranu totiž nie je právom na úspech v súdnom konaní a toto právo ani nezahŕňa právo na vyhoviecie návrhu sťažovateľa.

Zo sťažnosti sťažovateľa nevyplýva, akým spôsobom malo dôjsť k porušeniu jeho základného práva upraveného v čl. 46 ods. 2 ústavy, t. j. ktoré rozhodnutie týkajúce sa základných práv alebo slobôd bolo vylúčené z preskúmavania súdu. Ak sa sťažovateľ domnieva, že k namietanému porušeniu jeho základného práva malo dôjsť rozhodnutím najvyššieho súdu, ktorým tento súd potvrdil rozhodnutie krajského súdu, ústavný súd

uvádza, že potvrdenie rozhodnutia, aj keď v neprospech sťažovateľa, neznamená, že rozhodnutie orgánu verejnej správy bolo vylúčené z preskúmania súdom.

Naopak, potvrdzujúce rozsudky ako krajského súdu, tak aj najvyššieho súdu preukazujú, že všeobecné súdy rozhodnutie orgánu verejnej správy – Slovenskej správy sociálneho zabezpečenia – preskúmali. Na tomto základe ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa v časti, v ktorej namietal porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Ústavný súd predbežne prerokoval aj sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy údajnými prietrahmi v konaní sp. zn. 3 So 237/2004 vedenom najvyšším súdom.

Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 So 237/2004 z 8. apríla 2005 potvrdzujúce rozhodnutie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 16. septembra 2005.

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 34/99) poskytuje ochranu základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k porušeniu namietaného práva došlo alebo porušenie v tom čase ešte trvalo. V prípadoch, v ktorých ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa zistí, že tie súdne konania, v ktorých sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, boli právoplatne skončené ešte pred podaním jeho sťažnosti ústavnému súdu, takéto sťažnosti ústavný súd odmietne ako zjavne neopodstatnené podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (napr. II. ÚS 32/00).

Odmietnutím celej sťažnosti v rámci predbežného prerokovania podľa § 25 zákona o ústavnom súde sa stala bezpredmetnou sťažovateľova žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu. Preto sa ňou ústavný súd nezaoberal.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. októbra 2006